

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 11Co/103/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2114203950
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 02. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Fedor Benka
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2020:2114203950.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Fedora Benku a sudkýň JUDr. Silvie Hýbelovej a Mgr. Kataríny Arnouldovej v spore žalobkyne: X. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. XXX, zastúpená procesným opatrovníkom Ing. X. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. XXX, zastúpená JUDr. Petrom Harakálym, advokátom, so sídlom Mlynská 28, Košice, proti žalovanému: Slovenská kancelária poisťovateľov, so sídlom Trnavská cesta 82, Bratislava, IČO: 36 062 235, o náhradu nákladov spojených s liečením, o odvolaní strán proti rozsudku Okresného súdu Trnava zo dňa 14. decembra 2018, č.k. 10C/33/2014-318, takto

rozhodol:

- I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku II. v časti priznania sumy 1.133,86 Eur potvrdzuje a v časti priznania úrokov z omeškania zo všetkých priznaných súm m e n í tak, že žalobu v tejto časti zamietla.
- II. Rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku III. v časti zamietnutia žaloby na zaplatenie 842,54 Eur s príslušenstvom potvrdzuje .
- III. Žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov tohto konania.

odôvodnenie:

1. Rozsudkom napadnutým odvolaním súd prvej inštancie konanie v časti o zaplatenie sumy 376,50 Eur zastavil (výrok I.), žalovanému uložil zaplatiť žalobkyni 3.134,03 Eur spolu s ročným 5,25% úrokom z omeškania zo sumy 862,62 Eur od 12.05.2014 do 24.03.2017, s ročným 5,25% úrokom z omeškania zo sumy 785,07 Eur od 25.03.2017 do zaplatenia, s ročným 5,05% úrokom z omeškania zo sumy 813,38 Eur od 28.07.2015 do zaplatenia, s ročným 5% úrokom z omeškania ročne zo sumy 1.535,58 Eur od 04.03.2017 do zaplatenia, do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia (výrok II.) a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol (výrok III.). O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol tak, že žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 8,82%, o výške ktorej rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku (výrok IV.).

2. Svoje rozhodnutie súd právne odôvodnil použitím ust. § 106 ods. 1 a 2, § 420 ods. 1 a 2, § 427 ods. 1 a § 449 ods. 1 a 3 Občianskeho zákonníka (ďalej aj ako „OZ“), § 11 ods. 6 až 9, § 15 ods. 1 a 2 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, ako aj § 145 ods. 2 a 3 CSP, keď vzhľadom na dispozitívny úkon žalobkyne súd konanie v časti (86,04+26,10+264,36) 376,50 Eur spolu s príslušenstvom zastavil a predmetom konania sa tak stala pohľadávka žalobkyne spočívajúca v sume 4.098,20 Eur (1.036,37 Eur z konania sp. zn. 10C/33/2014 + 993,38 Eur z konania sp. zn. 11C/28/2016 + 2.068,45 Eur z konania sp. zn. 29C/1/2017) spolu s 5,25% úrokom z omeškania ročne zo sumy 1.113,92 Eur od 12.05.2014 do 24.03.2017 a s 5,25% úrokom z omeškania ročne zo sumy 1.036,37 Eur od 25.03.2017 do zaplatenia,

s 5,05% úrokom z omeškania ročne zo sumy 993,38 Eur od 28.07.2015 do zaplatenia, s 5% úrokom z omeškania ročne zo sumy 2.068,45 Eur od 04.03.2017 do zaplatenia a náhrada trov konania. Z vykonaného dokazovania dospel súd k právnomu záveru, že žaloba je v časti dôvodná. V konaní nebolo sporným, že žalobkyňa je poškodená z protiprávneho konania Dušana Karabu, ktorý bol uznaný vinným zo spáchania prečinu ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1, 2 písm. a) Trestného zákona rozsudkom Okresného súdu Trnava sp. zn. 4T/4/2010 zo dňa 29.1.2010. Rovnako v konaní nebolo sporným, že za škodu na zdraví žalobkyne zodpovedá nepoistený prevádzkovateľ a vodič motorového vozidla, ktorými bola škoda spôsobená na základe objektívnej zodpovednosti podľa §§ 420, 427 Občianskeho zákonníka a že nárok poškodenej žalobkyne na náhradu škody z ublíženia na zdraví je krytý zákonom o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Taktiež nebolo v konaní sporným, že v zmysle § 24 ods. 2 písm. b) a ods. 3 zákona o PZP má žalobkyňa priamy nárok proti Slovenskej kancelárii poisťovateľov na plnenie nárokov z garančného fondu. Sporným v konaní nebol ani rozsah poškodenia zdravia žalobkyne. V časti zákonných predpokladov uplatňovania zodpovednosti za škodu na zdraví žalovaný sporoval vecnú príčinnú súvislosť medzi protiprávnym úkonom, t. j. dopravnou nehodou zo dňa 26.01.2009 a poškodením zdravia žalobkyne s vynaložením nákladov na jej liečenie výlučne čo do uplatňovaného nákladu na liečenie v položke 13 - okuliare vo výške 242,30 Eur a k položke č. 16 - očné vyšetrenie vo výške 9,- Eur (poplatok za objednanie - nadštandard), keď nebol predložený originál dokladu a lekárske správy preukazujúce, že zhoršenie zraku je priamym následkom poranenia hlavy pri dopravnej nehode, keďže okuliare nosila žalobkyňa 12 rokov pred dopravnou nehodou. Taktiež poukázal na nutnosť výmeny okuliarov cca každé 2-3 roky. Pri zisťovaní príčinnej súvislosti treba škodu izolovať zo všeobecných súvislostí a skúmať, ktorá príčina ju vyvolala. Prítom nie je rozhodujúce časové hľadisko, ale vecná súvislosť príčiny a následku; časová súvislosť ale napomáha pri posudzovaní vecnej súvislosti (porovnaj R 21/1992). V postupnom slede javov je každá príčina niečím vyvolaná (sama je následkom niečoho) a každý ňou spôsobený následok sa stáva príčinou ďalšieho javu. Zodpovednosť však nemožno robiť závislou na neobmedzenej kauzalite. Atribútom príčinnej súvislosti je totiž „priamosť“ pôsobenia príčiny na následok, pri ktorej príčina priamo (bezprostredne) predchádza následku a vyvoláva ho. Vzťah príčiny a následku musí byť preto priamy, bezprostredný, neprerušený; nestačí, ak je iba sprostredkovaný (rozsudok Najvyššieho súdu SR z 30. 6. 2010, sp. zn. 5 Cdo 126/2009). V tejto časti sa súd stotožnil s obranou žalovaného a mal za to, že žalobkyňa v konaní nepreukázala priamy, bezprostredný, neprerušený vzťah príčiny a následku, t. j. že k zhoršeniu jej zraku konštatovanému MUDr. L. v lekárskej správe päť rokov po poškodení zdravia došlo v príčinnej súvislosti s dopravnou nehodou a poranením jej hlavy, keďže vyjadrenie odborníčky v tejto časti nebolo jednoznačné. Preto súd v tejto časti - o zaplatenie 251,30 Eur - žalobu žalobkyne zamietol. Žalovaný v konaní vzniesol námietku premlčania, a to pre nároky žalobkyne uplatnené v pôvodnom konaní sp. zn. 29C/1/2017 s poukazom na podanie žaloby dňa 26.04.2017 tak vo vzťahu k nákladom na liečenie, ako aj k cestovným nákladom do 26.04.2015, a v konaní pôvodne vedenom pod sp. zn. 11C/28/2016 k nákladom na cestovné pri cestách vykonaných do 29.01.2014, keďže žaloba bola podaná na súd dňa 29.01.2016. Nakoľko v konaní ide o uplatnenie náhrady škody na zdraví, z § 106 Občianskeho zákonníka vyplýva, že platí iba subjektívna dvojročná premlčacia doba, ktorá začne plynúť od okamihu, keď sa poškodený dozvie o škode a kto za ňu zodpovedá bez ohľadu na to, kedy sa tak stane, t. j. objektívna premlčacia doba podľa § 106 ods. 2 Občianskeho zákonníka sa v prípade nároku na náhradu škody na zdraví neuplatňuje. Teda v začatí subjektívnej premlčacej doby je významný subjektívny prvok pozostávajúci z dvoch zložiek, a to, kedy sa poškodený dozvedel o škode a o tom, kto za túto zodpovedá. Po oboznámení sa so žalobkyňou uplatnenými nákladmi, ktorých úhrady sa domáhala, má súd za to, že v pôvodnom konaní sp. zn. 29C/1/2017 je premlčaný nárok žalobkyne z položky 77 zo dňa 21.04.2015 vo výške 5,- Eur, a z položky 82 lieky zo dňa 26.03.2015 vo výške 3,10 Eur, ktorú si žalobkyňa po úprave žalobného petitu už neuplatňovala a cestovné náklady za obdobie január až apríl 2015 Budmerice - Modra a späť Claudianum v celkovej výške 136,59 Eur. V pôvodnom konaní sp. zn. 11C/28/2016 mal súd za to, že premlčaný je nárok žalobkyne z cestovného za obdobie 01.08.2013 až 28.11.2013 Budmerice - Pezinok a späť rehabilitácie vo výške 114,88 Eur. Preto súd v tejto časti (5+136,59+114,88) 256,47 Eur žalobu zamietol. K jednotlivým povahám žalobkyňou uplatnených nákladov na liečenie sporovaných žalovaným: žalovaný v záverečnej reči uviedol, že žaloba je v prevažnej väčšine postavená na nákladoch, ktoré nevyplývajú z odborného stanoviska lekára, ale z individuálneho rozhodnutia žalobkyne alebo rodinných príslušníkov a tieto nepodložené náklady žalobkyňa teraz požaduje od žalovaného. Súd priznal náhradu nákladov za vyhotovenie výpisu zo zdravotnej dokumentácie v sume 10,- Eur, položka 10 a náklady za vyšetrenie v sume 10,- Eur v položke 130, spolu 20,- Eur, keď tieto náklady považoval za dôvodné, vynaložené v súvislosti s liečením žalobkyne. Súdna prax tento druh výdavku opakovane uznala za účelný v zmysle § 449 ods.

1 Občianskeho zákonníka. Pokiaľ ide o náklady na príplatok za ubytovanie otca žalobkyne v NRC Kováčová v sume 338,64 - položka 11, v sume 240,70 Eur - položka 75 a 76, v sume 207,50 Eur - položka 119, žalovaný uviedol, že nie je toto možné hodnotiť ako darovanie. Nemá to ani logiku, pokiaľ je niekto obdarovaný, tak nedochádza k poklesu jeho majetku. Žalobkyňa nedostala od otca peniaze, ktoré by následne minula, ale otec priamo z vlastného rozhodnutia hradil svoj pobyt v NRC Kováčová. Tento pobyt okrem toho, že žalobkyňa nie je aktívne legitimovaná, nepovažuje za nevyhnutný, nakoľko nebol odobrený posudkovým lekárom a v NRC Kováčová je práve z týchto dôvodov profesionálne školený personál. Navyše pobyt v NRC Kováčová vždy trval približne mesiac, pričom otec tam bol len niekoľko dní, takže vlastne tá nevyhnutnosť nie je ani z jeho výpovede z týchto súvislostí zrejma. Súd zhodnotil predmetný náklad na liečenie aj s poukazom na zistené pomery žalobkyne, keď mal preukázané, že žalobkyňa je ťažko zdravotne postihnutou osobou, ktorej vznikol nárok na invalidný dôchodok vo výške 249,-Eur mesačne. Z vyjadrenia psychiatra (na č. I. 239) vyplýva, že u žalobkyne nie je predpoklad obnovenia pracovnej schopnosti s poukazom na jej psychiatrický stav a celkový somatický stav, keď trvalé následky cerebrálneho poškodenia determinujú psychický stav pacientky s dominujúcou depres. anxióznou posttraumatickou poruchou (pocit neustáleho napätia a obavy), pričom k zhoršeniu došlo v dôsledku straty jej matky. Je nepochybné, že v zmysle § 449 ods. 3 Občianskeho zákonníka je potrebné odlišovať subjekty, ktoré vynaložili náklady na liečenie, nakoľko nárok na ich nahradenie vzniká len za predpokladu účelného vynaloženia, keď podstatné je to, kto ich vynaložil. To znamená, že ak tieto výdavky vynaloží zdravotná poisťovňa alebo sociálna poisťovňa, majú byť tieto výdavky hradené jej. Ak ich vynaloží žalobkyňa resp. v jej mene zákonný zástupca, v tomto prípade otec žalobkyne ako zákonný zástupca v zmysle § 28 Občianskeho zákonníka, vzniká tento nárok pri spravovaní majetku žalobkyne, žalobkyňi, nie zdravotnej poisťovni. Preto súd priznal náhradu tohto výdavku, keď mal za to, že žalovaný nie je v tomto posúdení dotknutý v jeho právach a právom chránených záujmov a súd mal za to, že je v rozpore s dobrými mravmi (§ 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka) vzniesť ako námietku neuhradenia nákladov na príplatok za ubytovania otca len z toho dôvodu, že žalobkyňa nemá dostatok finančných prostriedkov na zaplatenie sprievodu jej otca v rehabilitačnom centre z vlastných peňazí, z dôvodu jej invalidity a objektívnej nemožnosti byť zárobkovo činnou a teda vlastným konaním zveľaďovať majetok. Súd z výsluchu svedka - otca žalobkyne, ako aj z výsluchu procesného opatrovníka - brata žalobkyne, a nakoniec aj zo vzhliadnutia žalobkyne, ktorá sa dňa 06.06.2018 dostavila na pojednávanie, nemal pochybnosti o priaznivom pôsobení otca na liečebný proces jeho dcéry, žalobkyne. Každá zložka liečebného procesu, ktorá prispeje nielen k priaznivému výsledku liečenia, ale aj k jeho priaznivejšiemu priebehu, je pre liečenie účelná. Účelne sú potom aj náklady na ňu vynaložené. Je všeobecne známy význam vplyvu ľudskej psychiky na organizmus ako celok. Psychické stavy človeka sú schopné sa prejavíť na jeho fyzickom zdraví. Lekárska veda tieto vplyvy označuje ako psychosomatické. Tak aj priaznivé duševné rozpoloženie pacienta, a to v zásade každého, nepochybne pozitívne prispieva aj k liečeniu. Preto je potrebné vytvorenie aspoň základných objektívnych predpokladov pre duševnú pohodu pacienta považovať za pozitívny príspevok k celkovému priebehu liečebného procesu. Za účelne vynaložené náklady sa považujú aj náklady najbližších príbuzných poškodeného vynaložené v súvislosti s jeho návštevami v nemocnici. Kritérium účelnosti liečebných nákladov má pri rôznych zložkách liečebného procesu rôznu mieru preukaznosti. Niektoré časti liečebného procesu sú pri konkrétnom poškodení zdravia zjavne nevyhnutné. Iné môžu mať iba podpornú funkciu a liečenie by mohlo byť vo výsledku úspešné aj bez nich. Účelná liečba, a teda aj náklady na ňu, nie sú len otázkou konečného výsledku uzdravovacieho procesu, ale aj otázkou jeho priebehu. Z citovaného zákonného ustanovenia § 449 ods. 1 Občianskeho zákonníka vyplýva možnosť priznania nákladov liečenia, ktoré náklady sú súčasťou spôsobnej škody na zdraví, pričom podmienkou ich priznania je, že boli skutočne vynaložené a že neboli hradené zo zdravotného a sociálneho poistenia. Nárok na ich náhradu má okrem samotného poškodeného aj iná osoba, pričom nie je rozhodujúce, či medzi poškodeným a touto inou osobou je príbuzenský pomer alebo nie. Rozhodujúca je len skutočnosť, že táto iná osoba predmetné náklady vynaložila. Za náklady liečenia možno považovať napr. zabezpečenie pomoci inej osoby v domácnosti, zadováženie zdravotníckych pomôcok a prípadne aj iné náklady vynaložené v súvislosti s vykonaním takých úkonov, ktoré smerujú k obnoveniu alebo zlepšeniu zdravia poškodeného, náklady diétného resp. výdatnejšieho stravovania. Za účelne vynaložené náklady spojené s liečením treba považovať náklady najbližších príbuzných poškodeného vynaložené v súvislosti s jeho návštevami v nemocnici resp. v inom lôžkovom zariadení. Súdna judikatúra dlhodobo vychádza z toho, že k náhrade účelných nákladov spojených s liečením patria tiež náklady spojené s rehabilitáciou, náklady na ošetrovateľov, náklady spojené s návštevami pacienta liečeného v nemocnici. Tieto náklady musia byť účelné a preukázateľne vynaložené a tiež musia viesť k zlepšeniu zdravotného stavu. Pri rozsiahlom poškodení zdravia, zlepšenie zdravotného stavu často nespočíva v uzdravení ako takom,

ale v postupne získanej adaptácii na novú vysoko nepriaznivú životnú situáciu. Ustanovenie § 449 ods. 1 Občianskeho zákonníka je treba vykladať širšie v tom smere, že zakladá nárok na náhradu nákladov liečenia, ktorých účelom je v prvom rade obnovenie zdravia alebo aspoň zlepšenie zdravotného stavu poškodeného po škodovej udalosti, tiež udržanie viac či menej stabilizovaného zdravotného stavu i v situáciách, kedy sa ďalšie zlepšenie nepredpokladá a v tejto súvislosti tiež nárok na skutočne vynaložené náklady na zabezpečenie pomoci pri základných životných úkonoch poškodeného, či zaistenie chodu jeho domácnosti, ktoré poškodený vzhľadom k trvalým následkom poškodenia zdravia už nemôže sám vykonávať (obdobne Okresný súd Topoľčany sp. zn. 8C/245/2014). Z uvedeného dôvodu súd považoval náklady za ubytovanie otca žalobkyne v NRC Kováčová v sume 786,84 Eur za účelne vynaložené, svedok podrobne opísal svoje pôsobenie v NRC Kováčová v záujme žalobkyne a súd mal za to, že v každom ohľade tento výdavok je dôvodný a vzniká na strane žalobkyne, nie zdravotnej poisťovne. Z totožného dôvodu súd priznal aj náhradu nákladov za rehabilitáciu v bazéne pod položkou 123, 124, 125, 128 ako vstupné pre žalobkyňu a pre jednu sprevádzajúcu osobu v sume 46,50 Eur, keď o pravdivosti tvrdenia žalobkyne nemal pochybnosti a obranu žalovaného považoval v tejto časti za účelovú. Taktiež súd priznal náhradu nákladov na podlepenie obuvi, ktorá plní obdobný účel ako protéza pri kompenzácii dôsledkov zdravotného postihnutia po nehode v sume 5,31 Eur v oprave obuvi u Anky, Pezinok a zakúpenie ortézy v sume 6,29 Eur vo Výdajni zdravotníckych potrieb na Slnčnej 1 v Kováčovej dňa 16.06.2016, položky 109 a 120, spolu 11,60 Eur. K sporovaným liekom a výživovým doplnkom: žalobkyňa poukázala na stanovisko súdnej praxe, podľa ktorého sa za liečebné náklady môžu považovať aj náklady na prilepenie k strave či diétne stravovanie. Žalovaný trval na tom, že aj prilepenie k strave či diétne stravovanie musí byť doporučené lekárom. Mal za to, že je to zásadný rozdiel, keď tieto výživové doplnky, neuhradené žalovaným, si naordinovala žalobkyňa sama. Žalovaný mal za to, že chýba odborné stanovisko, ktoré by vhodnosť výživových prípravkov dávalo na pravú mieru alebo odôvodňovalo ich z medicínskeho hľadiska. K tvrdeniu žalobkyne, že niektoré lieky v minulosti uhradené boli a v neskoršom období už nie, žalovaný uviedol, že na splnenie likvidácie je potrebné splniť isté dôkazné podklady a pokiaľ v prvom prípade doložila žalobkyňa originál receptu a bolo tam aj odporúčenie lekára, tak sa tie lieky/výživové doplnky uhrádzali. Odporúčenie lekára však z r. 2012 neznamená, že žalobkyňa je oprávnená tieto lieky užívať celý život. Rovnako je potrebné doložiť doklady predpisov, aby sa nemohli opakovať duplicitne. V týchto rôznych prípadoch bolo niečo z tohto nesplnené. Súd mal za to, že z prepúšťacej správy zo dňa 17.10.2012 bola konštatovaná indikovaná a odporúčaná liečba žalobkyne, vyplývajúca zo zdravotnej dokumentácie žalobkyne. Na rozdiel od úpravy v §-e 100 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov - poškodený má nárok na náhradu nákladov spojených s liečením, ktoré účelne vynaložil na svoje liečenie v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania na základe odporúčania odborného lekára a ktoré sa neuhrádzajú z povinného zdravotného poistenia na základe vyjadrenia revízného lekára - účelne vynaložené náklady spojené s liečením v zmysle § 449 Občianskeho zákonníka nepodliehajú prísnejšiemu režimu predpisu verejného práva, zákona o sociálnom poistení pri pracovnom úraze a chorobe z povolania, a preto z dôvodu vlastnej súkromnoprávnej úpravy, skutkovej podstaty právnej normy skutkovo taxatívne určenej, nie je možné pripustiť analógiu práva a teda vyžadovať od žalobkyne, aby si uplatnila náhradu len tých účelných nákladov spojených s liečením, ktoré jej odporučil odborný lekár alebo revízny lekár. Vyžadovanie písomného odporúčania lekára na výživové doplnky a voľne predajné lieky, t. j. bez lekárskeho predpisu považoval súd za nesprávny reštriktívny výklad zákona žalovaného popierajúci účel právnej normy. Z uvedeného dôvodu, keď žalobkyňa riadne zdokladovala náklady na zakúpenie liekov a výživových doplnkov, súd ich náhradu ako účelne vynaložených nákladov spojených s liečením resp. udržaním viac či menej stabilizovaného zdravotného stavu žalobkyne v situáciách, keď sa ďalšie zlepšenie nepredpokladá, považoval za dôvodné, a preto priznal ich náhradu v položke 2, 14, 15, 22, 23, 25, 29, 31 až 40, 42, 43, 44, 45, 55, 57, 59, 60, 61, 62, 63, 84, 85 v celkovej sume 288,92 Eur. K cestovným výdavkom: žalovaný v záverečnej reči uviedol, že žalobkyňa mala možnosť bezplatnej prepravy formou sanitných vozidiel, ktorú sa snažila preukázať, že neznášala dobre. Rozhodla sa chodiť vlastným motorovým vozidlom. Vníma to tak, že v drvivej väčšine pacientom táto preprava nie je po vôli hlavne kvôli dĺžke prepravy, ale pokiaľ sa rozhodnú zvýšiť tento komfort, vlastne vynechajú možnosť, ako to urobiť bezplatne. Tak by si mali byť vedomí, že tie náklady budú znášať sami. Žalobkyňa mala aj snahu nevyhnutnosť individuálnej dopravy preukázať, ale Dr. Q. (psychiater) toto potvrdiť odmietla vo vyjadrení zaslanom súdu. Pre prípad, že by súd akékoľvek cestovné do zdravotníckych zariadení alebo centra Claudianum, n. o. priznal, žalovaný žiadal, aby bola zohľadnená existencia príspevku ÚPSVaR. Má za to, že žalobkyňa sa nepodarilo preukázať, že by šlo o zdravotnícke zariadenie, takže príspevok ÚPSVaR mohol byť smerovaný aj na krytie týchto nákladov. K otázke cestovných náhrad ako aj všetkých náhrad vynaložených v spojení s liečením súdy svojou rozhodovacou činnosťou ustávajú, že zo znenia § 449

ods. 1 Občianskeho zákonníka vyplýva, že nie je podstatné, či ide o náklady, ktoré mali alebo mohli byť hrazené zo zdravotného poistenia, nemocenského poistenia, dôchodkového poistenia resp. niektorej zo štátnych sociálnych dávok vyplácaných ÚPSVaR, ale len to, kto ich vynaložil (obdobne Okresný súd Bratislava II sp. zn. 7C/165/2016 zo dňa 14.02.2018, Okresný súd Košice I sp. zn. 16C/253/2010). Preto pre vyhodnotenie, či žalobkyňa požiadala o peňažný príspevok na ÚPSVaR, resp. v akej výške by mala na ne nárok, ak si ich neuplatnila, nebola táto skutočnosť právne relevantná. Rozhodujúcim kritériom pre posúdenie priznania náhrady cestovných výdavkov bola len ich účelnosť, t. j. či išlo o cestovný náklad vynaložený žalobkyňou v spojení s jej liečením sa. Súd prvej inštancie je toho názoru, že pokiaľ žalobkyňa vynakladala cestovné výdavky v nákupe pohonných hmôt na jej individuálnu prepravu do zdravotníckych zariadení na rehabilitácie v Pezinku, ktoré dodatočne dňa 01.06.2018 lekárskou správou s prehľadom absolvovanej liečby doložila, ako i do zdravotníckych zariadení na rehabilitácie v Modre, Trenčíne a v NRC Kováčová alebo na vyšetrenia k odborným lekárom napr. do ambulancie ku kožnej lekárke MUDr. H. dňa 13.03.2012, tieto náklady sú účelne vynaložené, nejde o zjavné a účelové zvyšovanie nákladov zo strany žalobkyne, nemožno ich obmedzovať cenou cestovného v hromadnej doprave, tak ako na tento názor Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 25Cdo/4434/2011 zo dňa 26.06.2013 poukázal právny zástupca žalobkyne v písomnom vyjadrení zo dňa 14.08.2018. Preto súd priznal cestovné náklady uplatnené pôvodnom konaní pod sp. zn. 10C/33/2014 v období od 09.05.2012 do 31.07.2012 z Budmeríc do Pezinka na rehabilitácie v sume 98,53 Eur, v období od 07.09.2012 do 07.10.2012 z Budmeríc do Kováčovej na rehabilitácie v sume 94,65 Eur a dňa 13.03.2012 ku kožnej lekárke MUDr. H. v sume 1,94 Eur, spolu 195,12 Eur, nakoľko žalobkyňa riadne odôvodnila prepočet cestovných nákladov s poukazom na vzdialenosť, priemernú cenu PHM a priemernú spotrebu osobného motorového vozidla. Cestovné náklady uplatnené v pôvodnom konaní pod sp. zn. 11C/28/2016 v období od 01.08.2013 do 28.11.2013 z Budmeríc do Pezinka na rehabilitácie v sume 114,88 Eur súd zamietol s poukazom na ich premlčanie (odsek 39 napadnutého odôvodnenia). Cestovné náklady za cestu do Galanty zo dňa 18.02.2014 v sume 7,22 Eur pre účely vypracovania znaleckého posudku k súdnemu znalcovi MUDr. Strakovi v konaní vedenom na tunajšom súde pod sp. zn. 37C/138/2013 o náhrade za zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia, nakoľko nešlo o vecný náklad spojený s liečením žalobkyne súd zamietol. Cestovné náklady v dňoch 10.03.2014 do 29.05.2014 do rehabilitačného zariadenia Claudianum, n. o. v Modre v sume 57,90 Eur súd zamietol, nakoľko ide o rehabilitačné zariadenie za účelom pracovnej terapie a sociálnej rehabilitácie, nie zdravotného liečenia sa. Cestovné náklady žalobkyne v období od 07.01.2014 do 25.04.2014 z Budmeríc do Kováčovej na rehabilitácie v sume 119,66 Eur súd priznal. Cestovné náklady v období od 20.08.2014 do 12.09.2014 a 20.11.2014 z Budmeríc do Trenčína do hyperbarickej komory v sume 375,51 Eur priznal. Cestovné náklady v období od 22.09.2014 do 24.10.2014 z Budmeríc do NRC Kováčová v sume 35,60 Eur súd priznal. Celkovo súd priznal cestovné náklady uplatnené v pôvodnom konaní pod sp. zn. 11C/28/2013 v sume 530,77 Eur. Cestovné náklady uplatnené pôvodnom konaní pod sp. zn. 29C/1/2017 z Budmeríc do Trenčína do hyperbarickej komory v období od 25.05.2015 do 16.02.2015 v sume 318,15 Eur, dňa 15.10.2015 v sume 18,76 Eur, od 24.02.2016 do 24.03.2016 v sume 352,78 Eur a od 03.10.2016 do 02.11.2016 v sume 377,72 Eur súd priznal. Cestovné náklady z Budmeríc do Pezinka v období od 03.09.2015 do 29.09.2015 v sume 26,77 Eur, v období od 01.10.2015 do 29.09.2015 v sume 29,23 Eur, od 03.11.2015 do 10.11.2015 v sume 9,82 a od 09.11.2016 do 08.12.2016 v sume 27,24 Eur súd priznal. Taktiež súd priznal cestovné náklady v sume 1,80 Eur z Budmeríc do Báhoňa dňa 16.10.2015. Cestovné náklady z Budmeríc do NRC Kováčová v dvoch cestách žalobkyne a jednej návštevy príbuzných od 01.06.2016 do 29.06.2016 v sume 92,01 Eur súd priznal. Celkovo súd priznal v tejto časti cestovné náklady v sume 1.254,28 Eur. Cestovné náklady v období január až apríl 2015 súd zamietol pre vznesenú námietku žalovaného o ich premlčanie (odsek 39 odôvodnenia). Cestovné náklady za cestu do Pezinka k súdnemu znalcovi dňa 29.06.2015, 03.07.2015, 24.07.2015 súd zamietol. Cestovné náklady do rehabilitačného zariadenia Claudianum, n. o. v Modre súd zamietol, nakoľko ide o rehabilitačné zariadenie za účelom pracovnej terapie a sociálnej rehabilitácie, nie zdravotného liečenia sa. Súd tak zamietol cestovné výdavky v tejto časti v sume 527,87 Eur. Zhodnotením všetkých žalobkyňou uplatňovaných položiek týkajúcich sa nákladov spojených s liečením a cestovných náhrad v tomto konaní mal súd zato, že v čase podania žalôb spojených do spoločného konania pod sp. zn. 10C/33/2014 sa žalobkyňa domáhala zaplatenia sumy (2.430,94+1.234,08+2.094,55) 5.759,57 Eur spolu s príslušenstvom. Po zastavení konania v časti v priebehu konania ako aj výrokom I. tohto rozsudku sa predmetom žaloby stala suma 4.098,20 Eur. Súd z vykonaného dokazovania mal za to, že žaloba je dôvodná vo výške 3.134,03 Eur istiny, ktorú sumu súd uložil žalovanému zaplatiť žalobkyni do troch dní od právoplatnosti rozsudku. V prevyšujúcej časti súd žalobu ako nedôvodnú zamietol. Žalobkyňa si uplatnila úroky z omeškania a to 5,25% úrok z omeškania ročne zo sumy 1.113,92 Eur

od 12.05.2014 do 24.03.2017, 5,25% úrok z omeškania ročne zo sumy 1.036,37 Eur od 25.03.2017 do zaplattenia, 5,05% úrok z omeškania ročne zo sumy 993,38 Eur od 28.07.2015 do zaplattenia, 5% úrok z omeškania ročne zo sumy 2.068,45 Eur od 04.03.2017 do zaplattenia. Žalovaný poukázal na to, že jeho povinnosťou je do troch mesiacov odo dňa oznámenia poškodeného/žalobkyne o škodovej udalosti skončiť prešetrovanie potrebné na zistenie rozsahu jeho povinnosti poskytnúť poistné plnenie a oznámiť poškodenému výšku poistného plnenia, ak bol rozsah povinnosti poisťovateľa poskytnúť poistné plnenie a nárok na náhradu škody preukázaný. Povinnosť poskytnúť poistné plnenie má poisťovateľ do 15 dní po skončení prešetrovania potrebného na zistenie rozsahu povinnosti poisťovateľa poskytnúť poistné plnenie alebo po doručení právoplatného rozhodnutia súdu o výške náhrady škody poisťovateľovi. Preto súd priznal žalobkyňi úroky z omeškania po uplynutí 3 mesiacov a 15 dní od oznámení žalobkyne o škode - nákladov na liečenie, ktorými si žalobkyňa uplatnila poistné plnenie a žalovaný sa ich neuhradením dostal do omeškania s tým, že súd priznal žalobkyňou uplatňované úroky z omeškania v zákonnej výške podľa § 3 Nariadenia vlády č. 87/1995 Zb. zo sumy priznaných plnení, konkr. 5,25% úrok z omeškania ročne zo sumy 862,62 Eur od 12.05.2014 do 24.03.2017, a po čiastočnej úhrade vo výške 77,55 Eur dňa 24.03.2017 žalovaným 5,25% úrok z omeškania ročne zo sumy 785,07 Eur od 25.03.2017 do zaplattenia, 5,05% úrok z omeškania ročne zo sumy 813,38 Eur od 28.07.2015 do zaplattenia, 5% úrok z omeškania ročne zo sumy 1.535,58 Eur od 04.03.2017 do zaplattenia. V prevyšujúcej časti uplatňovaného úroku z omeškania súd žalobu zamietol. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 2 CSP, keď náhradu trov konania pomerne rozdelil a čiastočne úspešnej žalobkyňi, ktorá si podanými spojenými žalobami celkovo v čase začatia konania uplatňovala voči žalovanému 5.759,57 Eur a súd jej priznal 3.134,03 Eur, táto bola úspešná v rozsahu 54,41%, žalovaný bol úspešný v rozsahu 45,59%, čomu zodpovedá čistý úspech žalobkyne 8,82%. O výške náhrady trov konania bude rozhodnuté po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

3. Proti výroku II. rozsudku súdu prvej inštancie v časti priznania sumy 1.133,86 Eur s príslušenstvom, ako aj voči celkovému priznaniu úrokov z omeškania podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný, ktorý navrhol rozsudok v napadnutej časti zmeniť a žalobu v tejto časti zamietnuť s tým, že mu bude priznaná náhrada trov konania. Odvolanie odôvodnil tým, že napadnuté rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Nesúhlasil s tým, že súd prvej inštancie žalobkyňi priznal aj náhradu za pobytu jej otca v NRC Kováčová za tri pobyty v celkovej sume 786,84 eur, nakoľko podľa jeho názoru personál uvedeného zariadenia je profesionálne pripravený aj na horšie stavy, ako mala žalobkyňa a jeho prítomnosť počas pobytu nebola lekárom doporučená a nebola ani nevyhnutná. Hoci prítomnosť príbuzného môže mať istý, aj keď ťažko merateľný vplyv, nie je to účelné a nevyhnutné, pokiaľ túto účelnosť, resp. nevyhnutnosť, nepotvrdí lekár, resp. samotné zdravotné zariadenie. V predmetnom prípade z medicínskeho hľadiska žiadny lekár, resp. samotné zdravotné zariadenie takúto účelnosť nezhliadol, napriek tomu sa otec žalobkyne rozhodol, že počas liečby v NRC Kováčová osobne bude. Týmto konaním sám prevzal hodnotenie potreby jeho prítomnosti, pričom takéto konanie nemá oporu v odbornom medicínskom stanovisku. Poukázal na to, že žalovaná nenavrhovala žiadne doplnenie dokazovania v tomto smere, pričom dôkazné bremeno zaťažovalo žalobkyňu, ale táto ho neuniesla, nakoľko z medicínskeho hľadiska nebolo žiadnym spôsobom kvalifikovane podporené. Ďalej uviedol, že žalobkyňa nie je aktívne legítimovaná pri tomto type nároku, nakoľko predmetný výdavok bol vynaložený jednak z prostriedkov otca žalobkyne, a jednak z jeho rozhodnutia. Poukázal na to, že žalobkyňa nebola pozbavená spôsobilosti na právne úkony, a teda nemá žiadneho zákonného zástupcu. Ďalej nesúhlasil s priznaním náhrady za vitamíny a doplnky, kúpalisko, ortézu na ruku a podlepenie obuvi, čo odôvodnil absenciou lekárskeho doporučenia. Uviedol, že predmetné doplnky musia byť aspoň doporučené lekárom, inak je ich užívanie nepodložené minimálne v tom, konkrétne aké doplnky sú vhodné na stav žalobkyne, aké množstvo, aká má byť doba užívania a podobne. Pokiaľ sa toto ponecháva na laickú voľbu žalobkyne, tak v žiadnom prípade nie je preukázaná vhodnosť a účelnosť týchto preparátov a ani súvislosť s úrazom. Rovnako absolvovanie kúpaliska nemožno vnímať ako súčasť liečenia. Pokiaľ by v prípade žalobkyne bolo vhodné absolvovať vodné liečebné procedúry, mala by ich predsa v rámci rehabilitačného procesu predpísané v na to určených zariadeniach. Nakoniec pokiaľ ide o ortézu na ruku, zo strany odvolateľa bolo požadované jednoduché doporučenie lekárom, že ortéza je potrebná z hľadiska liečby. Žiadny záznam v doloženej zdravotnej dokumentácii neobsahoval takéto doporučenie, a teda rovnako nákup ortézy vnímal jedine ako laickú voľbu žalobkyne bez preukázania jej reálnej potreby. Nesúhlasil tiež s priznaním úrokov z omeškania, ktoré boli podľa jeho názoru priznané v rozpore s právnou úpravou, ako aj aktuálnou judikatúrou, napr. rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 26Co/233/2017 zo dňa 13.03.2018. Podľa odvolateľa je predsa zrejmé, že nároky neboli preukázané, resp. boli sporné, pričom judikatúra podporuje názor, že pri nárokoch, ktoré sú sporné a poisťovňou

neuznané, je poisťné plnenie splatné až právoplatnosťou rozhodnutia (§ 11 ods. 7 zákona č. 381/2001 Z.z.).

4. Proti výroku III. rozsudku v časti zamietnutia žaloby na zaplatenie sumy 842,54 Eur s príslušenstvom podala v zákonnej lehote odvolanie žalobkyňa, ktorá navrhla rozsudok v napadnutej časti zmeniť a žalobe v tejto časti vyhovieť a súčasne jej priznať nárok na náhradu trov tak prvoinštančného, ako aj odvolacieho konania v celom rozsahu. Odvolanie odôvodnila tým, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Nestotožnila sa s rozhodnutím okresného súdu, pokiaľ tento zamietol podanú žalobu v časti náhrady liečebných nákladov vynaložených za účelom vyšetrenia u očnej lekárky a na nákup nových dioptrických okuliarov v celkovej sume 251,30 Eur a vynaložených na dopravu do zariadenia Claudianum, n. o. v Modre za obdobie od 10.03.2014 do 29.05.2014 v sume 57,90 Eur a za obdobie máj 2015 až december 2017 v sume 533,34 Eur. V prípade nákladov na vyšetrenie u očnému lekárovi a následne na zakúpenie nových dioptrických okuliarov v konaní predložila lekársku správu očnej lekárky, z ktorej vyplýva, že do roku 2009 žalobkyňa používala dioptrické okuliare len na korekciu zraku -1,5 obojstranne, pričom následne pri vyšetrení v roku 2014 bola zistená výrazná zmena refrakčnej chyby až na -4,25 dsf, resp. na -4,00 dsf. Ide o podstatnú zmenu zrakovkej chyby u žalobkyne v porovnaní s jej stavom pred úrazom. Lekárka v podanej správe vyjadrila pravdepodobnosť, podľa ktorej uvedená podstatná zmena chyby zraku môže súvisieť s poranením hlavy žalobkyne pri dopravnej nehode. Odvolateľka poukázala na časovú súvislosť výraznej zmeny a korekcie dioptrií, ako aj na skutočnosť, že neexistuje žiaden iný zistený dôvod tejto rapidnej zmeny. Poukázala na to, že v oblasti medicíny je jednoznačné posudzovanie kauzality v niektorých prípadoch mimoriadne ťažké až nemožné, čo je spôsobené zložitou ľudského organizmu a procesov v ňom prebiehajúcich. Uviedla, že aj keď príčinná súvislosť nebola potvrdená úplne jednoznačne, ale len v úrovni pravdepodobnosti, v rozhodovacej praxi nie je novým právnym názorom, podľa ktorého za určitých špecifických okolností nemusí byť príčinná súvislosť preukázaná v konaní úplne jednoznačne, ale postačuje preukázanie určitej pravdepodobnosti existencie príčinnej súvislosti medzi dvoma javmi. Pokiaľ ide o časovú súvislosť, uvedená rapidná zmena bola síce zistená až pri jej vyšetrení v roku 2014, je však potrebné si uvedomiť, že po dopravnej nehode bola prakticky v období dvoch rokov len ležiaca a celkovo v dôsledku vážneho poškodenia zdravia tak somatického, ako aj psychického rázu, a nevykonávania žiadnych zložitých činností z jej strany, nebola príležitosť na to, aby bola uvedená zmena poruchy zraku zistená už skôr. V prípade nákladov na dopravu do zariadenia Claudianum, n. o. v Modre poukázala na verejne dostupné zdroje, z ktorých je zrejme, že uvedené stredisko je vo svojej podstate rehabilitačným strediskom, pričom cieľom činností žalobkyne pri návšteve uvedeného zariadenia je najmä rehabilitácia jej jednotlivých schopností po ťažkom úraze. Poukázala na ust. § 2 ods. 10 zákona č. 576/2004 Z.z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti, z ktorého vyplýva, že liečbou je aj rehabilitácia následkov poškodenia zdravia, nakoľko pri nej dochádza k zmierňovaniu prejavov a dôsledkov zdravotného postihnutia. Zároveň poukázala na nesprávnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie o nároku na náhradu trov konania, keď súd neprihliadol na dôvod späťvzatia žaloby v sume 1.392,41 Eur, ako i na dôvod späťvzatia žaloby čo do sumy 77,55 Eur, k čomu žalobkyňa pristúpila len z dôvodu, že žalovaný jej uvedené sumy počas súdneho konania uhradil, preto už nebol dôvod ich naďalej uplatňovať.

5. K odvolaniu žalobkyne sa písomne vyjadril žalovaný, ktorý navrhol rozhodnúť v zmysle ním podaného odvolania. K nepriznaniu nákladov za okuliare uviedol, že žalobkyňa nosila okuliare od roku 1997, t.j. dvanásť rokov pred dopravou nehodou. Vzhľadom na skutočnosť, že nutnosť výmeny okuliarov je cca každé dva - tri roky, nie je mu zrejme, akým spôsobom mala nehoda spôsobiť zvýšené výdavky v súvislosti s kúpou nových okuliarov. Žalobkyňa by si predsa nové okuliare musela pravidelne kupovať bez ohľadu na dopravnú nehodu a sklíčka v okuliaroch by si musela meniť, aj keby sa jej zhoršil zrak čo i len o 0,5 dioptrie, čo je za obdobie päť rokov úplne bežný jav. Aj keby bola preukázaná príčinná súvislosť zhoršenia zraku s nehodou (čo však jednoznačne odmietol), nevznikli predsa žiadne náklady navyše a nebyť nehody, tieto náklady by boli rovnaké. Uviedol, že nie je možné, aby v situácii, keď žalobkyňa nedoložila žiadny jednoznačný dôkaz o príčinnej súvislosti zhoršenia zraku a dopravnej nehody, aby bolo zo strany žalobkyne požadované, pokiaľ príčinnú súvislosť nevie jednoznačne potvrdiť lekár, aby túto príčinnú súvislosť potvrdil súd. K nepriznaniu cestovných nákladov do centra Claudianum uviedol, že z výpisu zo štatistického registra organizácií nevyplýva, že by táto organizácia poskytovala zdravotnícku starostlivosť a porovnanie uvedenej organizácie s činnosťou NRC Kováčová považoval za absurdné a úplne neprijateľné. Cesty do uvedeného strediska by podľa názoru žalovaného mal pokrývať príspevok

Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, keďže toto stredisko poskytuje klientom pracovnú a sociálnu rehabilitáciu, nakoľko uvedená organizácia nemá v predmete činnosti a ani reálne neposkytuje žiadnu liečbu či zdravotnú starostlivosť. K odvolaniu žalobkyne proti výroku o nároku na náhradu trov konania uviedol, že žalobkyňa vykonala čiastočné späťvzatie z dôvodu, že žalovala aj sumy, ktoré jej už boli dávno pred podaním žaloby uhradené a ďalšie nároky boli uhradené síce po podaní žaloby, ale preto, že požadované doklady k nim boli od žalobkyne doložené až po ich uplatnení súdnou cestou. Aj naďalej nesúhlasil s uplatňovaním úrokov z omeškania, pričom poukázal i na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 145/2017 zo dňa 22.11.2018, ktoré priznanie úrokov z omeškania v obdobných prípadoch voči poisťovateľovi vylučuje.

6. K odvolaniu žalovaného sa písomne vyjadrila žalobkyňa, ktorá poukázala na ňou prezentovaný názor opierajúci sa o výklad ust. § 449 ods. 1 OZ, podľa ktorého pri škode na zdraví sa uhrádzajú aj účelné náklady spojené s liečením. Uvedené ustanovenie nepoužíva pojem nevyhnutné náklady, ale pojem účelné náklady. Je pritom zrejmé, že pojem účelné náklady je pojmom širším ako náklady nevyhnutné. Za nevyhnutné je možné považovať len nutne vynaložené minimum nákladov na to, aby sa vykonala určitá liečebná procedúra, zakúpil liek, či zdravotná pomôcka a pod., bez zohľadnenia osobitosti daného prípadu. Účelnosť nákladov je však pojmom širším a okrem nevyhnutných nákladov zahŕňa v sebe aj ďalšie primerané náklady, ktoré je možné považovať za užitočné, racionálne a primerane hospodárne vynaložené z dôvodu potreby dosiahnutia optimálneho cieľa, pre ktorý sa určitá liečebná procedúra vykonáva, alebo pre ktorý sa kupuje liek či zdravotná pomôcka. Uvedené ustanovenie za dôvodnú pritom považuje náhradu všetkých účelných nákladov, nielen nákladov nevyhnutných. Z výsluchu otca žalobkyne je zrejmé, že jeho prítomnosť bola pri žalobkyni potrebná a užitočná, a v zásade aj racionálne hospodárna. Prítomnosť bola potrebná najmä kvôli orientácii žalobkyne v areáli NRC Kováčová, pre dorozumievanie personálu centra so žalobkyňou, a tiež za účelom motivácie žalobkyne pri absolvovaní jednotlivých procedúr. Tieto náklady boli vynaložené jednoznačne účelne, aby sa naplnil samotný cieľ pobytu v NRC Kováčová, a aby sa maximalizoval jeho pozitívny účinok na zdravotný stav žalobkyne. Uvedené náklady neboli hradené priamo z prostriedkov žalobkyne z dôvodu, že na ich úhradu už nepostačovali jej prostriedky, a preto museli byť hradené z prostriedkov jej otca. Za týchto okolností, keďže uvedené náklady boli použité vo svojej podstate na liečebné výdavky žalobkyne, došlo po právnej stránke k darovaniu týchto finančných prostriedkov žalobkyni za účelom ich vynaloženia na jej liečbu. V prípade vitamínov a výživových doplnkov, tieto neboli žalobkyni predpisované písomne, ale len ústne odporúčané zo strany lekárov, pričom nebolo presne stanovené množstvo, v akom má tieto žalobkyňa užívať. Ide o podporné lieky, vitamíny či výživové doplnky s tým, že súdna prax vykladá pojem účelne vynaložených nákladov spojených s liečením v širšom zmysle a za liečebné náklady považuje nielen náklady na samotnú liečbu poškodeného, ktoré vedú k zlepšeniu jeho zdravia, ale napr. aj náklady na prilepšenie k strave či diétne stravovanie. Analogicky je preto možné za účelne vynaložené náklady považovať aj tie, ktoré boli vynaložené za účelom zakúpenia výživových doplnkov či vitamínov, ktoré posilňujú celkový zdravotný stav poškodeného, ktorý je dlhodobo nepriaznivý. Rovnako to platí i pri nákladoch vynaložených na návštevu kúpaliska a zakúpenie ortopedických pomôcok, nakoľko v uvedených prípadoch išlo o skutočne minimálne náklady, ktoré sú pri tak závažnom zdravotnom stave žalobkyne nespochybniteľné. K nároku na úroky z omeškania uviedla, že zákon č. 381/2001 Z.z. neobsahuje špeciálnu právnu úpravu aj pre prípad omeškania poisťovateľa so samotnou peňažnou povinnosťou plniť náhradu poškodenému, a preto je pre tento prípad potrebné aplikovať všeobecné ustanovenie o úroku z omeškania upravené v § 517 ods. 2 OZ.

7. K vyjadreniu žalobkyne sa písomne vyjadril žalovaný, ktorý navrhol prvoinštančné rozhodnutie zmeniť v zmysle ním podaného odvolania. Podľa jeho názoru nie sú naplnené predpoklady riadneho preukázania nevyhnutnosti a ani účelnosti liečby v konkrétnom prípade žalobkyne z medicínskeho hľadiska. Nákup vitamínov vníma ako laickú voľbu žalobkyne nepodloženú písomným potvrdením, či doporučením lekára a rovnako nevie, či boli kupované iba pre potreby žalobkyne, či ide o adekvátny liek a adekvátne množstvo, resp. či ide o adekvátnu dobu užívania. Uviedol, že svedok X. B. (otec žalobkyne) uviedol, že ubytovanie v Kováčovej si hradil sám, teda nejde o škodu žalobkyne, a teda nie je na uplatnenie tohto nároku žalobkyne ani aktívne legitimovaný. K otázke nároku na úroky z omeškania poukázal na ust. § 11 ods. 6, 7 a 8 zákona č. 381/2001 Z.z., ako i na judikatúru krajských súdov a najaktuálnejšie rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 145/2017 zo dňa 22.11.2018.

8. K vyjadreniu žalovaného k odvolaniu žalobkyne sa písomne vyjadrila žalobkyňa, pričom v otázke priznania nákladov vynaložených za účelom vyšetrenia u očnej lekárky a nákup nových dioptrických

okuliarov zotrvala na tvrdeniach obsiahnutých v jej odvolaní. Pri zohľadnení všetkých skutočností, že ide o zmenu zrakovkej chyby skutočne mimoriadneho rozsahu, ktorá časovo nadväzuje na ťažký úraz hlavy žalobkyne pri predmetnej dopravnej nehode, možnú vecnú súvislosť zhoršenia refrakčnej chyby s úrazom potvrdenú očným lekárom, ako aj neexistenciu inej možnej príčiny zhoršenia zraku, potom konštatovanie danosti príčinnej súvislosti je logickým vyústením takéhoto komplexného zhodnotenia zisteného skutkového stavu. Žalobkyňa ďalej uviedla, že zariadenie Claudianum, n. o. nenavštevuje za účelom pracovného uplatnenia, vzdelávania či za účelom vykonávania rodinných či občianskych aktivít, ale uvedené zariadenie navštevuje za účelom rehabilitácie pracovných či sociálnych zručností v miere, v akej jej to umožňuje jej zdravotný stav, nakoľko tieto zručnosti poškodením zdravia pri dopravnej nehode stratila. K otázke priznania nároku na úroky z omeškania sa nestotožnila s názorom žalovaného, keď uviedla, že v danom prípade ide o peňažnú povinnosť poisťovateľa, pričom zákon č. 381/2001 Z.z. neobsahuje špeciálnu úpravu, a preto je potrebné postupovať podľa ust. § 517 ods. 2 OZ a v tejto súvislosti poukázala i na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 25 Cdo 895/2008 zo dňa 17.12.2009.

9. K vyjadreniu žalobkyne sa písomne vyjadril žalovaný, ktorý zotrval na svojich predchádzajúcich tvrdeniach obsiahnutých tak v odvolaní, ako aj vyjadrení a k otázke nároku na úroky z omeškania poukázal na najaktuálnejšie rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1 Cdo 212/2017 zo dňa 26.02.2019.

10. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie podali včas oprávnené osoby - strany sporu (§ 359 a § 362 ods. 1 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 355 ods. 1 CSP), postupom bez nariadenia ústneho odvolacieho pojednávania preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie mu predchádzajúce v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379 a § 380 CSP), a dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne nie je dôvodné v celom rozsahu a odvolanie žalovaného je dôvodné v časti priznania nároku na zaplatenie úrokov z omeškania.

11. Predmetom konania vedeného na súde prvej inštancie pod sp. zn. 10C/33/2014 je náhrada nákladov spojených s liečením žalobkyne. Rozsudkom napadnutým odvolaním súd prvej inštancie konanie v časti o zaplatenie sumy 376,50 Eur zastavil (výrok I.), žalovanému uložil zaplatiť žalobkyňi 3.134,03 Eur spolu s ročným 5,25% úrokom z omeškania zo sumy 862,62 Eur od 12.05.2014 do 24.03.2017, s ročným 5,25% úrokom z omeškania zo sumy 785,07 Eur od 25.03.2017 do zaplatenia, s ročným 5,05% úrokom z omeškania zo sumy 813,38 Eur od 28.07.2015 do zaplatenia, s ročným 5% úrokom z omeškania ročne zo sumy 1.535,58 Eur od 04.03.2017 do zaplatenia, do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia (výrok II.) a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol (výrok III.). O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol tak, že žalobkyňi priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 8,82%, o výške ktorej rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku (výrok IV.).

12. Predmetom odvolacieho konania je preskúmanie správnosti postupu a rozsudku súdu prvej inštancie v časti priznania sumy 1.133,86 Eur, v časti priznania nároku na zaplatenie úrokov z omeškania zo všetkých priznaných súm, v časti zamietnutia žaloby na zaplatenie sumy 842,54 Eur s príslušenstvom, ako i v závislom výroku o nároku na náhradu trov konania.

13. Odvolatelia odvolanie odôvodnili tým, že súd prvej inštancie na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam [§ 365 ods. 1 písm. f) CSP] a napadnutý rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci [§ 365 ods. 1 písm. h) CSP]. Odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. f) CSP je daný, ak výsledok hodnotenia dôkazov súdom prvej inštancie nezodpovedá postupu vyplývajúceho z ust. § 191 CSP, pretože súd zobral do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov strán sporu nevyplývali, ani inak nevyšli počas konania najavo, alebo súd nezohľadnil rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané a vyšli počas konania najavo, alebo v hodnotení dôkazov, prípadne poznatkov, ktoré vyplývali z prednesov strán, alebo vyšli najavo inak, z hľadiska ich závažnosti (dôležitosti), zákonnosti, pravdivosti a vierohodnosti je logický rozpor, alebo ktorého odporujú ust. § 195 až 210 CSP. Odvolací dôvod v zmysle § 365 ods. 1 písm. h) CSP je daný, ak súd prvej inštancie posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo právnu normu, síce správne určenú, nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

14. Zásada voľného hodnotenia dôkazov vyjadruje, že záver, ktorý si sudca urobí o pravdivosti, či nepravdivosti tvrdených skutočností, vzhľadom na poznatky získané z vykonaných dôkazov, je vecou vnútorného sudcovho presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Z tejto zásady vyplýva, že na nesprávnosť hodnotenia dôkazov možno usudzovať len zo spôsobu, akým súd hodnotenie vykonal. Ak nemožno v tomto smere vyčítať súdu žiadne pochybenia (napr. že výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedá pravidlám logického myslenia, alebo že súd vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov nevyplynuli alebo opomenul rozhodné skutočnosti, ktoré vyšli v konaní najavo), potom nie je ani možné polemizovať s jeho skutkovými závermi.

15. Podľa názoru odvolacieho súdu súd prvej inštancie vykonal dostatočné dokazovanie za účelom zistenia skutkového stavu, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam, výsledok hodnotenia dôkazov zodpovedal postupu vyplývajúcejmu z ust. § 191 CSP, pretože súd zobral do úvahy len skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov, prednesov strán sporu vyplynuli, zohľadnil rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané a vyšli počas konania najavo a výsledok hodnotenia dôkazov zodpovedá pravidlám logického myslenia. V odôvodnení svojho rozsudku súd prvej inštancie jasne a výstižne vysvetlil, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, teda odôvodnenie napadnutého rozhodnutia má všetky atribúty vyžadované ust. § 220 ods. 2 CSP a nemožno mu nič vyčítať.

16. Podľa názoru odvolacieho súdu súd prvej inštancie vec správne právne posúdil, použil správne právne predpisy a tieto i správne vyložil a na daný skutkový stav správne aplikoval.

17. Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

18. Podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

19. Obsah práva na spravodlivý súdny proces nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri ich uplatňovaní, obsahom tohto práva je i relevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Do práva na spravodlivý súdny proces nepatrí právo strany sporu, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV.ÚS 252/2004).

20. Právo na spravodlivý súdny proces neznamená ani právo na to, aby bola strana sporu pred všeobecným súdom úspešná, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jej požiadavkami a právnymi názormi (I.ÚS 50/2004).

21. Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd nepatrí ani právo strany vyjadrovať k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov, resp. toho, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných predpisov, ktorý predkladá strana (I.ÚS 97/1997, II.ÚS 3/1997, II.ÚS 251/2003).

22. Pretože odvolací súd v celom rozsahu preberá súdom prvej inštancie zistený skutkový stav, ktorý vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom pre posúdenie žalobou uplatneného nároku, jeho výsledky jednotlivo i vo vzájomných súvislostiach správne vyhodnotil a napokon dospel k správnym skutkovým záverom, pokiaľ ide o skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie žalobou uplatnených nárokov, a pretože odvolací súd v celom rozsahu zdieľa i právne závery prvoinštančného súdu vo veci, ktorý na vec aplikoval správne hmotno-právne ustanovenia a tieto v súvislosti s danou vecou i správne vyložil, s poukazom na ust. § 387 ods. 2 CSP odvolací súd už iba odkazuje na správne a presvedčivé písomné vyhotovenie rozsudku.

23. Odvolací súd považoval za správny postup súdu prvej inštancie, keď tento žalobkyňu priznal náhradu nákladov vynaložených v súvislosti s doprovodom jej otca v NRC Kováčová, pričom prvoinštančný súd sa dôsledne zaoberal účelnosťou vynaložených nákladov, ako i aktívnou legitimáciou (bod 41. odôvodnenia napadnutého rozsudku). Ani odvolací súd nemá pochybnosti o účelnosti vynaložených nákladov sledujúcich dosiahnutie samotného účelu absolvovania rehabilitačného pobytu žalobkyne v uvedenom centre za účelom maximalizovania jeho pozitívneho účinku na zdravotný stav žalobkyne. V podrobnostiach odvolací súd poukazuje na odôvodnenie napadnutého rozsudku v tejto časti.

24. Rovnako odvolací súd považoval za dôvodné priznanie náhrady nákladov za vitamíny, výživové doplnky, vstupné na kúpalisko, náklady na ortézu na ruku a podlepenie obuvi, keď uvedené náklady žalobkyňa riadne zdokladovala, pričom odvolací súd sa nestotožnil s názorom žalovaného, že uvedené náklady by bolo možné priznať len na základe odporúčania lekára, nakoľko by sa jednalo o reštriktívny výklad zákona, keď celkom nepochybne uvedené náklady boli vynaložené v súvislosti s liečením, resp. udržaním viac či menej stabilizovaného zdravotného stavu žalobkyne v situácii, keď sa ďalšie zlepšenie nepredpokladá. Účelná liečba, a teda aj náklady na ňu, nie sú len otázkou konečného výsledku uzdravovacieho procesu, ale aj otázkou jeho priebehu, pričom každá zložka liečebného procesu, ktorá prispeje nielen k priaznivému výsledku liečenia, ale aj k jeho priaznivejšiemu priebehu, je pre liečenie účelná a účelne vynaložené sú potom aj náklady na ňu vynaložené.

25. Rozhodnutie súdu prvej inštancie v časti nepriznania náhrady liečebných nákladov vynaložených za účelom vyšetrenie u očnej lekárky a na nákup nových dioptrických okuliarov odvolací súd považoval za správne vzhľadom na nepreukázanie príčinnej súvislosti zhoršenia zraku s nehodou, nakoľko žalobkyňa nosila okuliare od roku 1997, teda dvanásť rokov pred dopravnou nehodou, v dôsledku ktorej došlo k poškodeniu jej zdravia. Žalobkyňa v danom prípade nedoložila žiaden jednoznačný dôkaz o príčinnej súvislosti zhoršenia zraku a dopravnej nehody, a uvedené podľa názoru odvolacieho súdu nevyplýva ani zo žalobkyňou predloženej lekárskej správy očnej lekárky. Je všeobecne známa skutočnosť, že postupom času dochádza k zmenám zraku, v dôsledku čoho je potrebné absolvovať návštevu očného lekára a vymeniť okuliare, teda nie je zrejmé, akým spôsobom malo poškodenie zdravia žalobkyne spôsobiť zvýšené výdavky v súvislosti s kúpou nových okuliarov.

26. Rovnako sa odvolací súd stotožnil s nepriznaním náhrady nákladov spojených s cestou do rehabilitačného centra Claudianum, n. o. v Modre, keď v konaní nebolo preukázané, že by uvedené zariadenie poskytovalo zdravotnícku starostlivosť, ale ide o rehabilitačné zariadenie za účelom pracovnej terapie a sociálnej rehabilitácie, a nemá v predmete činnosti a ani reálne neposkytuje žiadnu liečbu, či zdravotnú starostlivosť.

27. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku II. v časti priznania sumy 1.133,86 Eur a v napadnutom výroku III. v časti zamietnutia žaloby na zaplatenie sumy 842,54 Eur s príslušenstvom podľa § 387 ods. 1 CSP z dôvodu vecnej správnosti potvrdil.

28. V otázke nároku žalobkyne na priznanie úrokov z omeškania odvolací súd poukazuje na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 145/2017 zo dňa 22.11.2018 a sp. zn. 1 Cdo 212/2017 zo dňa 26.02.2019, z ktorých vyplýva, že pre zákon č. 381/2001 Z.z. ako pre špeciálny právny predpis upravujúci určitú oblasť poistenia vo vzťahu k Občianskemu zákonníku platí, že jeho ustanovenia majú prednosť pred ustanoveniami Občianskeho zákonníka. Peňažná sankcia v podobe úrokov z omeškania je upravená v § 11 ods. 8 citovaného zákona a je viazaná na nesplnenie nepeňažnej povinnosti vyjadrenej v § 11 ods. 6 písm. a) alebo b), pričom z právnej úpravy možno vyvodiť, že umožňuje úročenie poistného plnenia v tých prípadoch, keď si poisťovateľ nesplní svoju povinnosť uloženú mu v súvislosti so štetením poistnej udalosti, a tiež keď poškodenému zašle oneskorené vysvetlenie dôvodov, pre ktoré poisťovateľ odmietol poskytnúť poistné plnenie, t.j. povinnosti poisťovateľa viaže výlučne vo vzťahu k prešetrovaniu poistnej udalosti. Jej účelom je ochrana poškodeného, aby poisťovňa pod následkom tejto sankcie nezostala nečinná, aby bola nútená oznámiť v lehote troch mesiacov poškodenému spôsob vybavenia jeho poistnej udalosti. Sankcia v podobe úroku z omeškania má však inú povahu, už sa nejedná o nárok poškodenej osoby, ktorý si môže, ale nemusí uplatniť. Z dikcie tohto ustanovenia je zrejmé, že zákon o poistení zodpovednosti ukladá poisťovateľom automaticky túto sankciu - povinnosť, teda bez ohľadu, či si úrok z omeškania poškodený uplatní alebo nie; iba výška úroku z omeškania sa posudzuje podľa občiansko-právnych predpisov - Občianskeho zákonníka a jeho vykonávacieho nariadenia.

29. Z obsahu spisového materiálu vyplynulo, že žalovaný si splnil voči žalobkyni povinnosti v zmysle § 11 ods. 6 zákona č. 381/2001 Z.z. a ďalej, že oprávnená výška nárokov žalobkyne bude zrejmá až z právoplatného rozhodnutia vo veci samej, a preto nie je dôvodné žalovanému uložiť zaplatiť spolu s priznanými sumami i úroky z omeškania, nakoľko do omeškania sa dostane až vtedy, ak by po doručení právoplatného rozhodnutia súdu o výške náhrady škody túto neuhradil v lehote určenej súdom podľa § 11 ods. 7 zákona č. 381/2001 Z.z.

30. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti priznania úrokov z omeškania zo všetkých priznaných súm podľa § 388 CSP zmenil tak, že žalobu v tejto časti zamietol.

31. O nároku na náhradu trov tohto (prvoinštančného i odvolacieho) konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 2 CSP v spojení s § 255 ods. 1, 2 a § 256 ods. 1 CSP a vyslovil, že žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov konania, nakoľko žiadna zo strán nebola v konaní v celom rozsahu úspešná, nakoľko žalobkyňa sa proti žalovanému pôvodne domáhala zaplata sumy 5.759,57 Eur s príslušenstvom, úspešná bola v časti zaplata sumy 3.134,03 Eur bez príslušenstva a v rozsahu zaplata sumy 1.661,37 Eur bola žaloba viacerými podaniami žalobkyne vzatá späť, pričom zastavenie konania v tejto časti zapríčinila tak žalobkyňa, keď žalovala sumy, ktoré už boli žalovaným pred podaním žaloby uhradené, alebo boli uhradené počas konania po zdokladovaní nárokov. S prihliadnutím na uvedené považoval odvolací súd za spravodlivé nepriznať žiadnej zo strán nárok na náhradu trov konania.

32. Uvedený rozsudok bol prijatý pomerom hlasov 3:0, teda jednohlasne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP). V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).